

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaia dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinske Uprave« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petlitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Občni zbor.

Opozarjamo še enkrat na

občni zbor

„Kmetške županske zveze“,

ki se vrši

v torek, 3. septembra 1912

ob 10. uri dopoldne

v posvetovalnici „Zadružne Zveze“ v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 32, II. nadstropje.

Vspored je bil priobčen v zadnji (13.) številki »Občinske Uprave«.

Bogoslužne potrebščine ima farna občina v smislu § 36. zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50 pokriti edino le potom doklade na farane, vsak drug način (po razredih, po glavah itd.) je protizakonit.

Občinski odbor občine R. je v svoji seji dne 6. januarja 1911, sklenil, da se skupna svota 10 K 40 v, ki jo ima vas Zg. B. plačati organistu

na P., pobira tako, da plača vsaka od 13 hišnih številk enakomerno znesek 80 v. Ta sklep je bil dne 6. prosinca 1911 pravilno razglašen v občini.

Zoper ravno omenjeni sklep sta se J. T. in F. T., oba posestnika iz Zg. B. pravočasno (dne 16. januarja 1911) pritožila in zahtevala, naj se ta dajatev razdeli po davkih, ne pa enakomerno po hišah.

Okrajno glavarstvo v P. je to pritožbo za upravičeno spoznalo in zgoraj omenjeni občinski sklep razveljavilo ter njega izvršitev prepovedalo (§ 95. občinskega reda), ker je ta sklep v nasprotju z določbo § 36. zakona z dne 7. maja 1874, drž. zak. št. 50, — temu nasproti pa izreklo, da je bilo odrediti pobiranje organistove plače edino le po načinu občinskih doklad, torej po razmerju davkov.

Razlogi:

Plača organista na P. je, kakor se je od vseh strani priznalo, starodavna cerkvena dajatev in se ni zoper dajatev kot tako kakor tudi zoper njeno višino nihče pritožil.

Ugovori so naperjeni le zoper način, po kojem se je dosedaj ta potreba župne občine pobirala.

V tem oziru je sicer res, da je enakomerno pobiranje po hišah stara navada (to se vidi iz vsakoletnih občinskih sklepov in tudi iz poročila župnega urada na P), a ta navada je bila protizakonita, ker gre tu za potrebščino župnije ki jo je pa po § 36. že omenjenega zakona pokriti le z doklado na ude farne občine. Enakomerna razdelitev po hišah pa ne odgovarja bistvu doklade, ki se ravna vedno le po razmerju direktnih davkov.

Županstvo je moralo torej občinskemu odboru predložiti predlog, naj se sklene pobirati organistovo plačo v znesku 10 K 40 h z doklado na posestnike že omenjenih 13 hiš v Zg. B. v smislu § 73. obč. reda

Dr. R. A.

O ustanavljanju podpornih zalog za po elementarnih nezgodah prizadete prebivalce potom občin.

(Po listu „Österreichische Zeitschrift für Verwaltung“ 1. 1909.)

S pravilnikom o uredbi podpiranja v bedi (razpis c. kr. min. za notr. stvari z dne 21. okt. 1907, št. 27.361) se je uredilo dovoljevanje podpor iz javnih fondov iz naslova »beda« na način, ki odgovarja sedanjim razmeram.

Kot temeljno načelo za dovoljevanje podpor odnosno za vlaganje prošenj za podpore iz sredstev za olajšanje bede velja okolnost, da so ali cela dežela ali pa posamezni deli kake dežele po elementarnih nezgodah tako prizadeti, da obstoja nevarnost, da propade več gospodarskih eksistenc in da je v svrhu zabranitve gospodarskega propada prizadetih prebivalcev neobhodno potrebna pomoč, kakoršne v to poklicani najbližji faktorji več ne zmorejo.

Podpiranje posameznih oseb, ki se nahajajo v sili, je torej načelno izključeno.

S stališča državne uprave je to načelo gotovo pravilno, ker pomoči iz državnih sredstev ni mogoče tako individualizirati, da bi prišle pri tem posamezne eksistence v poštev.

Namen teh vrstic gotovo ni preresetavati intencij tega pravilnika, temveč ima ta razprava edinole namen dokazati potrebo, da se radi spremenjenih razmer bistvo pomoči v sili tako uredi, da morejo upati na pomoč tudi posamezne osebe, ki so v nevarnosti, da gospodarsko propadejo in to vsaj v najnujnejših slučajih. Ta pomoč je za posamezne eksistence tem nujnejša, kolikor večja je nevarnost, da bo dotična eksistenca vsled elementarnih nezgod trpela občutno škodo, ali da bo gospodarsko sploh popolnoma uničena.

Taki slučajji se brez dvoma dogajajo prav posebno v naših gorskih krajih.

Po leti so povodnji in druge elementarne nezgode, ki spravljajo v nevarnost imetje gorskih prebivalcev, v jeseni in spomladi viharji, po zimi pa lavine, ki pokončajo včasih cele vasi, in če ne ravno to, pa poškodujejo vsaj posamezna posestva, planinske kočje, gozdove itd.

Zlasti se je pa v gorskih krajih ozirati na neko nevarnost, ki posebno v zadnjih letih vedno bolj narašča, to je nevarnost izseljevanja. Hribovska zemljišča je jako težko obdelovati, in le pri-

rojena ljubezen do domače grude pridržuje hribovskega posestnika na domačem zemljišču.

Za to je treba z vsemi sredstvi delati na to, da ostanejo ti pionirji kulture na svojih visokih posestvih, ako se nočemo izpostaviti nevarnosti, da bodo sčasoma posamezne gorske doline popolnoma opustošene, in je torej treba gledati na to, da se v sili pomaga tudi posameznim eksistencam, kar pa pri današnji uredbi podpiranja v sili ni mogoče.

Vzemimo n. pr. slučaj, da se hiša hribovskega kmeta vsled usada podere. Dotični posestnik ne more dobiti podpore, da bi si postavil novo hišo, in tako je prisiljen domače zemljišče zapustiti. Ali dalje, da uniči lavina hišo in gospodarsko poslopje kakega posestnika. To se mora potem zgraditi na mestu, ki je varno pred lavinami. Ako dotičnik tega ne more storiti, je prisiljen razprodati svoja zemljišča in zapustiti svojo rodno zemljo, in tako lahko nastane nevarnost, o kateri smo prej govorili.

Iz tega je razvidno, da je potreba v posebno ozira vrednih slučajih pomagati iz bede tudi posameznim osebam, in da je v to poklicana v prvi vrsti občina, ki pa mora imeti seveda na razpolaganje zadostna sredstva, da more zadostiti svoji nalogi.

Zaradi tega je neobhodno potrebno, da občine ustanavljajo in pospešujejo podpirne zaloge v pomoč po elementarnih nezgodah prizadetim prebivalcem.

V naslednjem podamo nekako primero pravilnika za ustanovitev takega podpornega zaklada.

Štatut

podpirne zaloge v pomoč po elementarnih nezgodah prizadetim prebivalcem, ki jo je ustanovila občina A. povodom dvainosemdesetletnice Njegovega Veličanstva našega Najmilostljivejšega cesarja Franca Jožefa I.

1.

a) V zmislu želje in Najvišjega povelja Njegovega Veličanstva, našega Najmilostljivejšega cesarja, da naj se vse izjave ljubezni in zvestobe do Njegovega Veličanstva in do Najvišje cesarske hiše zrealijo v delih ljubezni do bližnjega in javne dobrodelnosti, je občinski odbor v svoji seji dne . . . . . sklenil ustanoviti podpirno zalogo v pomoč po elementarnih nezgodah prizadetim prebivalcem.

b) Ta zaloga mora ostati toliko časa nedotaknjena, dokler ne doseže zneska . . . K.

2. N a m e n.

Kakor hitro ta zaloga doseže gorenjo minimalno višino . . . K, naj se vsakoletne obresti porabijo sledeče:

a) Za odpomoč po škodi, nastali po elementarnih nezgodah na občinski lastnini (občila, na-

brežne zgradbe itd.), ako ni za pokritje dotične škode skrbjeno v rednem občinskem gospodarstvu, ali pa, če bi bilo dotične pokritje za enkrat nemogoče;

b) za podpiranje pomoči potrebnih občanov, ki so vsled elementarnih nezgod trpeli škodo na svoji lastnini, pri čemur se mora obdarovanec zavzeti, da bo prejeti znesek porabil za popravo odnosno novo zgradbo v občinskem ozemlju ležečih, poškodovanih ali razrušenih stavb;

c) za podpiranje javnih dobrodelnih naprav v občinskem ozemlju;

d) ako se dotične obresti tekom jednega leta niso porabile v namene, naštete pod točko a, b in c, jih je koncem leta pripisati glavničnemu premoženju podporne zaloge.

3. Pridobitev sredstev.

Potrebna denarna sredstva naj se pridobe na sledeči način:

a) z dovolitvijo vsakoletnega primernega doneska, vendar najmanj 100 K iz tekočih občinskih dohodkov, v kolikor to dopuščajo razmere občine;

b) s prostovoljnimi prispevki blagih dobrotnikov.

V ta namen imenuje občinski odbor za dobo enega koledarskega leta posebnega komisarja, ki naj z oklici ali pa osebno posreduje pri plemenitih dobrotnikih, da se ob veselih in žalostnih prilikah (zarokah, svatbah, pogrebih itd.) spomnijo podpornega sklada ter s čim znatnejšimi prispevki omogočijo, da bo ta sklad tekom let dosegel ono višino, ki je potrebna za dovoljevanje izdatnih podpor.

4. Lastnina in uprava.

Zaloga tvori del glavničnega premoženja občine ter veljajo za njeno upravo, plodonosno nalaganje in nadzorovanje postavna določila za upravljanje občinskega premoženja, posebej občinskega zaklada.

5. Pristojnost glede razdeljevanja dobička.

O tem odločuje občinski odbor v zmyslu postavnih določil.

Te zaloge morata, da bodo v doglednem času služile svojemu namenu, podpirati država in dežela in sicer na ta način, da se z ene strani deželna uprava z rednim pregledovanjem in nadzorovanjem cele uprave prepriča o pravilni vporabi zaloge oziroma o njenem naraščanju, z druge strani se pa dovoljujejo zalogam redni denarni prispevki iz državnih in deželnih sredstev.

Če bi se ta ustanovitev podpornih zalog izpeljala dosledno v vseh občinah, bi imele vse avstrijske občine skupno znaten podporen sklad, iz katerega bi se mogle podpirati in gospodarsko vzdržati tudi posamezne eksistence, kar bi bilo gotovo v interesu države in dežele.

Pota za silo.

Državni zakon o potih za silo (zasilnih potih) je precej pomanjkljiv. Zlasti so se pritoževali lastniki gozdov, da jim je onemogočeno izvažanje lesa iz svojih gozdov ali pa kamenja iz kamnolomov v gozdu, ker takih gozdnih poti za silo zakon z dne 7. julija 1896 drž. zak. št. 140 ne pozna, gozdni zakon pa politična oblastva prestrogo tolmačijo. Zato je sklenil državni zbor pretekli mesec, da se razveljavi zadnji odstavek §. 1 tega zakona, ki pravi, da določba, po kateri more lastnik zemljišča zahtevati pri sodnji poti za silo čez tuje posestvo, ako je nujna potreba, — ne velja za taka pota iz gozdov. Ta pomanjkljiva določba je večkrat povod za dolge in drage pravde.

Poslanec Pišek je navedel v državnem zboru drastičen zgled, kako se tolmačijo pri oblastvih določila tega zakona.

V neki občini je imel posestnik na sosedovem posestvu vknjiženo servitutno pravico do pota za silo. Kupil je kravo, a sosed je ni pustil gnati po svojem zemljišču po dotični poti in je tožil radi motenja posesti. Sodišče je razsodilo, da more prvi posestnik pač voziti, ne sme pa tudi krave goniti ondi.

Iz tega je razvidno, da je zakon res potreben spremembe, ker so ljudje trmasti in ne dovolijo radi drug drugemu kako uslugō izlepa.

Št. 16625.

Razglas

o sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Meseca novembra se prične na Grmu novo šolsko leto za učence zimске in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena vsaj 16 let starim kmetijskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladeničem iz vinorodnih krajev.

Za šolsko leto 1912/13 je popolniti 36 prostih mest in sicer 16 za učence zimске šole in 20 za učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto.

Prošnji za sprejem in za deželne ustanove je priložiti:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko izpričevalo;
3. zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti;
4. izpričevalo o lepem vedenju in
5. izjavo starišev ali varuha, s katero se zavzuje plačati stroške šolanja.

Prošnjo, ki je koleka prosta, je poslati ravnateljstvu šole na Grmu do 15. septembra t. l.

nove poštne direkcije v Tropavi dne 1. oktobra 1911. pomnožilo na 11.

Poštnih uradov je bilo 9.497; od teh jih je v tujih državah 36, in sicer v kneževini Lichtenstein 5, v Turčiji pa 31. Na avstrijskem pošt-nem ozemlju pride povprečno na 31·7 kvadratnih kilom. in 3019 prebivalcev ena pošta. Privatnih prodajalnic poštних vrednotnic (znamk, nakaznic i. t. d.) je bilo 32.595, pisemskih tružic pa 43.317. S poštними uradi je bilo opremljenih 6.533 krajev, s poštним nabiralnikom (Postablage) pa 2588. S pisemsko službo za deželo je bilo urejenih 3319 poštних uradov. Število deželno-pismonoških okrajev je znašalo 5636, število krajev, ki so jih obhodili dež. pismonoše 33.293. Avtomobilov je bilo v prometu 127. Za odpravno službo na železnicah je obstajalo 609 in za odpravno službo na javnih cestah 2.744 zavodov.

Kot poštнопrometna sredstva služijo: 838 poštno-železniških voz, 368 poštних kupejev, 8986 cestnih vozov in sani ter 8971 voznih kolj.

Pisem se je odpravilo 1.797.093.180; reko-mandiranih je bilo med temi 63·86 milijonov. Od cele svote odpravljenih pisem pripade 1265·33 milijonov na notranji promet, 159·26 milijonov na promet z Ogrsko, 18·76 na Bosno in Hercegovino in 353·71 milijonov na zunanji promet. V celoti je bilo odpravljenih pisem in zavojev z napovedjo vrednosti 79·25 milijonov, vplačanih poštних nakaznic pa 36·11 milijonov kosov. Svota vplačanih poštних nakaznic je znašala 1749·71 milijon kron. Vseh poštних nakaznic se je izplačalo 38·11 milijonov kosov v skupnem znesku 1901·64 milijonov kron. Pisem z naročilom se je sprejelo 0·43 milijona, poštних povzetij 10·64 milijonov kosov. Celotno število poslanih časopisov je doseglo višino 285·93 milijonov. Strankam se jih ni moglo od-dati 1·07 milijona. Vseh poštних vrednotnic se je izdalo 1512·6 milijona, onih neposredno natisnje-nih (Postwertzeichenaufdrucke) pa 30·88 milijonov kosov. Skupna vrednost poštних vrednotnic znaša 128·72 milijona, neposredno natisnjenih pa 1·3 milijona kron.

Brzobjavne proge so dosegle celotno dolžino 46.952 kilometrov, žice brzobjavnih prog pa 235.493 kilometrov. Vseh brzobjavnih postaj je bilo 6970, brzobjavk pa se je odposlalo 20.964.516. Na en tisoč prebivalcev je prišlo 623 brzobjavk z 15·1 besedo.

V telefonski službi je stalo v poslovnem letu 873 lokalnih omrežij z žično dolžino 376.728 km. Dolgost interurbannih prog je znašala 12.382 km, nje žice 54.698 km. Telefonskih central je bilo 1157, javnih govornic 1468, krajev z javnimi go-vornicami 1764, in onih z interurbanno zvezo 1376. Posredovalo se je 265.812.270 lokalnih in 4.144.273 interurbannih pogovorov, 3.021.521 tele-gramov, 54.296 fonogramov in 8397 brzobjavnih avis. Vsa dolžina privatnih telefonov je bila 14.756

km. Privatnih telefonskih postaj je bilo 9035. Pov-prečno je prišla na 11.144 prebivalcev ena javna govornica, nasprotno pa na vsakih 1000 prebi-valcev 9449 pogovorov.

Stanje osebja pri vodilnih uradih, poštno-ravnateljskih blagajnah, eraričnih poštah in poštних uradih prvega in drugega razreda je znašalo skupaj 63·540 oseb ter 7319 poštних selov, deležnikov provizijskega sklada.

Skupnih dohodkov iz poštne in brzobjav-nega prometa je bilo 179·19 milijonov, skupnih izdatkov pa je bilo 176·61 milijonov.

Vprašanja in odgovori.

99. Ž u p a n s t v o G.

V p r a š a n j e:

V tukajšnji občini je podžupan, ki hoče vse sam in najbolje vedeti. Ta podžupan je pri vsaki starešinstveni seji po dnevnem redu večinoma zadeve, ki so bile njemu v korist, novemu občinskemu tajniku narekoval na za-pisnik. Ko se je pa občinski tajnik zavedel, da to ni pra-vilno po §§. 41 in 43 obč. reda, je podžupanu očital nepravilno ravnanje. Nato je podžupan tožil občinskega tajnika zaradi žaljenja časti s trditvijo, češ da očitanje tajnikovo ni resnično.

Kako se bode občinski tajnik opravičil?

Ali je obč. tajnik kazniv, ker je pisal zapisnik na ukaz podžupana in ker ni vedel, da to ni pravilno po §§. 41 in 43 obč. reda?

Ali bi ne bilo prav prositi sodišče, da se zaslišijo starešinci od one dobe, ki bodo lahko pričevali, da niso bili navzoči pri omenjenih sklepkih?

O d g o v o r:

To vprašanje zopet ni povsem jasno, ker dotični, ki je bere, položaja ni v stanu prav razumeti. — Prosimo še enkrat: Bodite pri vprašanih jasni in izražajte se na kratko, a navedite vselej k o n k r e t n e slučaje, za k a j se gre, ne vprašujte pa splošno! (To velja vsem.)

Razven tega je tu slučaj, o katerem bo moglo raz-sojati le sodišče. Na tajniku samem je ležeče, da dopri-nese dokaz resnice, ki se mu mora pa povsem posrečiti, ker sodišča ne poznajo šale.

Ne razumemo Vas glede trditve v sejah »stare-šinstva«. Saj starešinstvo (sem: spadajo ž u p a n in ob-činski svetovalci) ne more imeti sej, v katerih bi se o občinskih zadevah moglo veljavno sklepati, in ob-činski red »starešinstvenih sej« sploh ne pozna.

Za veljavnost sklepov občinskih sej ima občinski red glede na število odsotnih odbornikov zadosti jasna določila.

Ker omenjate vedno le podžupana, nikjer pa ne župana, nastane vprašanje: Kaj je z županom?

Navodil, kako naj se opravičuje občinski tajnik, ne moremo dajati. — Da pa samo z a r a d i t e g a, k e r j e p i s a l m o r d a n e p r a v i l n i z a p i s n i k, n e m o r e b i t i k a z n i v, o t e m n i d v o m a, č e s e g r e l e z a o b l i k o, v k o l i k o r s e n a n a š a j o n a t o d o l o č i l a o b č i n s k e g a r e d a.

Zaradi tožbe pa ne moremo drugega, nego sveto-vati, naj se obrne obtoženec na kakega odvetnika za pravni nasvet. — Priče lahko navede, ktere pač hoče.

100. Ž u p a n s t v o O p a t j e s e l o.

V p r a š a n j e:

V tukajšnji občini je bil rojen nek I. V., ki je vstopil leta 1845. v državno službo kot gozdni čuvaj in bil nastavljen v občini T. — Imel je hčer, ki je porodila

nezakonskega sina z nekim A. Z. iz K., ki je bil poročen in tudi naprej živel v zakonu.

Ker Z. ni imel otrok s svojo ženo, je naprosil nezakonsko mater, da mu izroči otroka za svojega, kar je ta z veseljem storila.

Otrok je dorastel pri očetu v občini K.; seveda nosi vedno ime matere, ker ni bil legitimiran. Ko je bil star ta sin 16 let, so se razprli z očetom glede gospodarskih zadev, tako da jim ni bilo mogoče nadalje skup živeti. Sin odpotuje v Ameriko (bilo je to pred 20. leti) in se poroči tam z neko Furlanko, doma iz R. — Živela sta skupaj menda okoli 5 let, potem pa je pobegnil od nje in jo pustil v bedi z dvema zakonskima otrokoma. — Ker ni mogla živeti z otrokoma v Ameriki, je prišla v svojo rojstno občino R., kjer vedno boleha, tako da je morala povrniti naša občina municipiju v R., čez 900 K bolniških stroškov.

Kaj bi morala ukreniti naša občina, da bi se ji povrnilo 900 K, ktere je izdala za zapuščeno mater, in da bi se tej priznala domovinska pravica oziroma pristojnost v T., kjer je popred stalno stanoval njihov ded?

O d g o v o r :

V tem slučaju moramo imeti predvsem pred očmi postavno določilo, da so nezakonski otroci pristojni v ono občino, v kateri je imela mati ob porodu domovinsko pravico. — Nezakonska mati je imela seveda domovno pravico v oni občini, v kateri je bil pristojen njen oče. Zato morate predvsem dognati, če je bil njen oče kot državni gozdni čuvaj v resnici pristojen v občino T. vsled svojega d e f i n i t i v n e g a nameščenja v državni službi, in če to njegovo nameščenje sploh utemeljuje takozvano uradno domovinstvo.

Sicer je pa mogoče, da ga je občina T. izrečno sprejela v svojo domovinsko zvezo.

Otrok je bil torej po materi pristojen v ono občino, v katero je bil pristojen njegov ded (stari oče). — Ostal je pristojen tja, če ni pridobil lastnega domovinstva kasneje, ko je postal samopraven.

Njegova — sedaj zapuščena žena — je na ta način pristojna v občino T., če je res, da so bili ondi pristojni: ded, mati in ta nezakonski sin.

Za Vas je v prvi vrsti potrebno, da doženete domovinstvo starega očeta. Ako se izkaže, da je bil ta res pristojen v T. tudi ob času svoje smrti, torej po njem tudi njegova hči in njen nezakonski sin, in pa če ta ni zadobil kasneje drugega domovinstva, potem je upanje, da dobite stroške povrnjene od prave domovinske občine.

Sicer pa morate imeti v rokah kak plačilni nalog ali kak odlok političnega oblastva, ki Vam nalaga oskrbovanje dotične žene in njenih dveh otrok. — Ondi bodo gotovo tudi navedeni razlogi, ki Vam nalagajo dolžnost plačevanja, iz česar bi se dalo sklepati, da je njeno domovinstvo že dognano, ali pa oblastva sploh niso skrbela, da se dožene, ampak so se zadeve otresla enostavno s tem, da so zvalili na Vašo občino stroške.

Le ena okolnost bi utegnila še priti v poštev. Če je mož zapuščene žene bival v Ameriki nad 20 let, ni izključeno, da si je pridobil Amerikansko državljanstvo (naturalizacijo). Poskusite dognati še to. V tem slučaju je dolžnost političnega oblastva posredovati potom konzulata za vzdrževanje zapuščene matere in otrok od strani vlade dotične ameriške države.

Glede starega očeta J. V. moramo končno pripomniti, da je moral biti pristojen v občino T. tudi po domovinskem zakonu iz leta 1849., ker ni dvoma, da je bival takrat in tudi še nadalje v tej občini vsaj 4 leta.

Ta slučaj je tako obširen, a tudi zamotan, da nikakor nismo v stanju, dati popolnoma točen odgovor.

101. Ž u p a n s t v o o b č i n e P.

V p r a š a n j e :

Vsled nekega po »Občinski Upravi« mi došlega odgovora je poslalo tukajšnje županstvo na neko drugo županstvo vsoto 14 K 48 v po navadni poštni nakaznici uradnim potom, to je: z opremo uradnega pečata in z običajno pripomnjo glede oprestitve poštnine, torej brez znamke. Tukajšnji poštni urad pa je pošiljatev zavrnil z opazko, da županstva pri denarnih pošiljativah niso poštnine prosta.

Kaj je Vaše mnenje o tem? In ali bi se dalo kaj ukreniti, da bi imela županstva enake pravice, kakor drugi javni uradi?

O d g o v o r :

V tej zadevi smo se informirali pri tukajšnjem poštnem uradu in poizvedeli, da županstva res nimajo pravice do poštnine proste pošiljatve občinskih denarjev. — To, da se zapiše na poštno nakaznico: »poštnine prosto« in pritisne na njo uradni pečat, še ne zadostuje. — Res je, da so se sprejemale običajno — zlasti po deželi — denarne pošiljatve županstev poštnine prosto, a to se ni zgodilo na podlagi postavnih predpisov, marveč je to razlagati le na ta način, da dotični poštar (ali poštarica) ni pazil na to okolnost, ali pa je prezrl predpise.

Zadnja splošna ureditev glede poštnine prostih pošiljatev se je izvršila z zakonom z dne 2. oktobra 1865. drž. zak. št. 108. — Glede pisemske pošte dovoljuje ta zakon občinam poštnine proste pošiljatve.

Pri denarnih pošiljativah pa imenuje navedeni zakon izrečno državne in deželne oblasti in urade, in pa organe, ki na račun države in dežele pobirajo in pošiljajo javne denarje. Je sicer še več dodatnih postav iz kasnejše dobe, ki pa ne zadevajo denarnih pošiljatev med županstvi.

Seveda bi bilo pravično, da so tudi uradne denarne pošiljatve županstev poštnine proste.

V kratkem upamo obširneje obdelati zadevo glede poštnine prostih denarnih pošiljatev po županstvih, ko dobimo v roke odlok c. kr. poštnega ravnateljstva v Trstu na neko tozadevno vprašanje.

Vsekako bi ne bilo odveč, če bi županstva po državnih poslancih dosegla končno in enotno rešitev te zadeve, da se ne bo postopalo ponekod drugače, kot drugod. — Ako ne gre potom ministerske naredbe, naj se pa sklene zakon.

102. Ž u p a n s t v o o b č i n e P.

V p r a š a n j e :

Kaj naj stori županstvo v slučaju, kadar mora izterjati oskrbne stroške, ki jih terjaja bolnišnica za kako ondi oskrbovano osebo, ki pa teh stroškov noče prostovoljno plačati, ali pa se izgovarja, da jih sploh ni dolžna plačati? Kdo razsoja o tem? Ali bi se moglo obrniti županstvo na glavarstvo, da bi izvršilo rubežen, ali pa razsodilo, kdo je dolžan plačati in kdo ne?

O d g o v o r :

Stvar je povsem enostavna. — Če ste dobili bodisi od deželne odbora ali pa od uprave deželne bolnice nalog, da izterjate dotično vsoto, pa tega ne morete storiti, potem naj županstvo kar vrne spise s poročilom, da stranka noče plačati. — Vse drugo bo že ukrenil ali deželni odbor ali pa uprava bolnice.

Kaj drugega je seveda, če stranka ne more plačati oskrbnih stroškov. Z ozirom na to je pač treba prositi za odpis, da jih prevzame deželni zaklad.

Ako je pa stranka v stanju, plačati jih in seveda v to obvezana, bodo upravna oblastva izvršila izterjanje. Županstvu se torej ni treba obračati na okrajno glavarstvo; to bodeta storila ali deželni odbor ali pa uprava bolnice.

Če pa ima županstvo že nalog od okrajnega glavarstva, ki ima pravico eksekutive, potem mora izvršiti ukaz in rubežen, če je ta že odrejena.

103. Posojilnica v Kranjski gori:
Vprašanje:

Francozi so pobrali v letih 1809—1812 v podobč. Gozd, Sr. Vrh, Podkuže pri več takratnih posestnikih vso živino; dajati so jim morali tudi živež in priprago. — Pustili so tedaj kot odškodnino neko vsoto, ki znaša danes nekaj nad 1000 K. Ta denar se doslej še ni izplačal prizadetim in se smatra kot nekaka skupna last. — Te svote se pa sedaj lasti gospodarski odsek podobčine Gozd, ki namerava porabiti denar za projektovano postajališče v Gozdu (med Kranjsko goro in Dovjem).

Komu spada ta denar, in kdo in v kake namene ga sme porabiti?

Pri tem bodi omenjeno, da se laste tega denarja tudi taki, katerih predniki v tistem času, ko se je prejel, niti niso eksistirali.

Odgovor:

Kakor smo se informirali na merodajnem mestu, je ta zadeva že uradnim potom rešena.

Da pa ne bo dvomov drugod, ker se nahajajo glavnice, izvirajoče iz vojnih dajatev (kontribucij) oziroma iz dotičnih odškodnin, povečini pri vseh občinah kot temeljne glavnice (glavinsko premoženje) občin ali njih posameznih delov (podobčin, kot v predstoječem slučaju), naj pojasnimo tu v splošno informacijo to zadevo.

Do iz vojnih terjatev izvirajočih odškodnin (ali kakor naj se že imenujejo), imajo — ali so imeli pravico v prvi vrsti prvotni dajalci in njihovi nasledniki v pravicah, — toda le do gotove dobe, takozvane dobe zastaranja. V tem smislu so tudi vinkulirane vse tozadevne vložne knjizice in obligacije.

Ker se v času, ki je bil določen v razglasih po političnih oblastvih okoli leta 1870, upravičenci niso zglasili, je c. kr. deželna vlada sporazumno s prizadetimi ministrstvi odločila, da pripade dotično premoženje občinam (podobčinam) s pridržkom, kakor gori navedeno. O vsakem slučaju pa je sklepal posebej popred še občinski odbor.

Vse take glavnice so torej last občin, odnosno podobčin ali vasi kot takih, ne pa posameznih oseb, torej je individualna razdelitev (posameznikom) sploh nemogoča.

O porabi takega denarja sme sklepati le občinski —, odnosno gospodarski odbor; za porabo pa mora dobiti še dovoljenje deželnega odbora.

Kakor Vam utegne biti znano, se je to tudi zgodilo.

Da pa ne bode mogoče napačno tolmačenje glede izključne pravice občin, podobčin, itd. do teh denarjev, opozarjamo, da so te še nadalje obvezane izplačati deleže vsem onim, ki — četudi naknadno — dokažejo svojo pravico kot pravni nasledniki prvotnih dajalcev (prestantov).

104. Županstvo v P. okr. K.

Vprašanje:

Prosimo za pojasnilo, kako postopati v sledeči zadevi: Posestnik A. spušča kokoši in piščeta na njive in travnike sosedu B. — Ta se pritožuje, da mu dela perutnina ogromno škodo. Sosed B. zahteva sedaj od županstva, naj kaznuje posestnika A. z globo po 10 h od vsake živali. — Kako je določiti globo? Ali velja določba §. 14 zakona o varstvu poljščine dež. zak. št. 8. od 17. prosinca l. 1875 po 10 vin. od glave kuretine za vsakokrat, kolikor dni je prišla kuretina na tuj svet, ali velja enkratna globa po 10 v za vso v ovadbi navedeno dobo (150 dni vsakokrat po dvakrat na dan)?

Odgovor:

V vprašanju navedeni zakon navaja v §. 14 kazni od vsake glave, tako od kuretine po 10 h, takoj pa izrečno določa, kdaj se naj uporablja dvojna kazni.

kjer pa ne pravi zakon, da bi bila kazni lahko stoinpetdesetkratna.

Na vsak način se morate postaviti na stališče, da je odmeriti globo le za oni konkretni slučaj, ki je bil županstvu naznanjen. Kajti oškodovanec bi moral naznaniti vsak slučaj posebej, in pa takoj spočetka, ne pa čakati, da so prišle kokoši s piščeta na njegovo njivo 149-krat popred, a je ovadil to še le potem ko so prišle 150-tič. Na ta način bi marsikdo lahko zahteval kaznovanje za dolgo vrsto let nazaj, kar pa ne gre, ker tudi v takih slučajih nastopi zastaranje po treh mesecih. Denarne globe grede v občinsko ubožno blagajno, ne pripadajo pa morda oškodovancu.

Kazensko pravico izvršuje po §. 30 navedene postave občinski kazenski senat po določbah §. 58 občinskega reda. — Izvršuje jo seveda v prenešenem delokrogu in gre morebitna pritožba na okr. glavarstvo.

Seveda je treba prizadeto stranko povabiti k obravnavi in ji obsodbo občinskega kazenskega senata ustno ali pismeno naznaniti s poukom glede pravice do pritožbe.

Opozarjamo Vas še posebej na določbe §. 16 postave o obrambi poljščine, po katerih gre oškodovanemu tudi povračilo škode. V tem oziru naj se ravna županstvo po §§. 37, 38, 39 in 40 navedene postave.

Končno Vas še opozarjamo, da zadeva ne more zastarati, kakor hitro se naznani oblastvu. Zastaranje ne nastopi, če se tudi obravnava stvar kasneje.

Gospodarstvo.

«Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani» je imela dne 13. maja t. l. sejo upravnega odbora v deželnozborski dvorani deželnega dvorca. Predsedoval je seji predsednik odbora deželni glavar g. dr. Iv. Šušteršič, ki je pozdravil vladnega zastopnika c. kr. vladnega svetnika g. J. Kremenška in navzoče odbornike kot zastopnike občin ustanoviteljic. Predsednik ravnateljstva komercialni svetnik poslanec gosp. Fr. Povše poda nato poročilo o poslovanju hranilnice v prvem upravnem letu. Hranilnica je pričela poslovati dne 25. februarja l. 1911, torej je poslovala dobrih deset mesecev. Denarni promet je je znašal 2,881 287 K 87 h. Na 880 hranilnih knjizic se je tekom desetih mesecev vložilo 772,064 K 94 h, dvignilo pa 90 198 K 11 h. Posojil se je dalo 542,516 K 84 h, in sicer je hipotekarnih posojil za 283,988 K 52 h, posojil občinam za 238,671 K 61 h, meničnega eskompta za 2000 K, posojil cest. odborom za 15,000 K. Stanje tekočega računa in naloženega denarja med aktivi znaša 123,337 K 39 h. — Da si je hranilnica pridobila zaupanje, je dokaz, da se je v prvih štirih mesecih leta 1912 vložilo nad 404,000 K, tako da znaša stanje vlog 1. maja t. l. nad 1,100,000 K. Hranilne vloge se obrestujejo polletno po 4¹/₄%, posojila se dajejo po 5%. Hranilnica je pupilarno varen zavod in jamči za njo 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zavod ima svoje prostore v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta št. 32.

Raznoterosti.

Amerikanska liga za izseljence je imela dne 3. aprila sestanek, kjer so razpravljali o važnem vprašanju, ali naj se omeji naseljevanje v Ameriki sploh, ali naj se tok evropskih izseljencev vodi mimo preobljudenih industrijskih mest na deželo, kjer bodo v farmah pri poljskem delu bolj na mestu. Benet, bivši član kongresa (ameriškega parlamenta) je predsedoval temu sestanku in je izvajal tako-le: »Mi ne želimo zmanjšanja naseljevanja v Zjedinjenih državah, marveč hočemo samo pravilno razdeliti naseljence po vseh delih Unije. Za časa krize v letu 1907. se je tisoč in tisoč naseljencev vrnilo v Evropo, ker niso dobili posla v tovarnah in rudnikih, v Kanadi je pa gnilo sadje, ker ni bilo delavcev, da bi ga spravili z dreves. Jaz ne vem, ali bi mogle Združene države napraviti kaj za razdelitev emigrantov, vem pa, da more jutri že dobiti delo 75 tisoč delavcev na ameriških farmah.« Na ta izvajanja, ki so našla le malo ugovorov, je sprejela liga predlog, da se evropske delavce naseli po farmah. S tem se bo tudi za naše izseljence, ki so pvečini kmetskega stanu, izboljšal položaj, ker jim bo s tem dana možnost, da svoje znanje in izkušnje pozneje kdaj, ko se povrnejo domov, obrnejo v prid domačemu poljedelstvu, medtem ko so dosedaj doma pomnoževali fabriški proletarijat in se izogibali zdravejšemu poljskemu delu.

Ženska v občini. Pri nas ženske pri občinah še niso zaposlene, pač pa v Nemčiji. — Tam je bilo leta 1910 v 304 občinah nameščenih 11.900

žensk v občinskih uradih in občekoristnih zavodih, vzdrževanih od občin. V 155 občinah je delalo okoli 6980 žensk v ubožnicah in najdenišnicah, a v 47 mestih so sodelovale tudi pri raznih mestnih komisijah. — Ni dvoma, da imajo ženske vse sposobnosti, ki so potrebne za občinske posle, in naše mnenje je, da bi se ondi, kjer nedostaje sposobnih moških moči, prav vspešno dale porabiti tudi ženske, n. pr. kot občinske tajnice. Iz različnih trgovskih kurzov prihaja vsako leto na stotine mladih gojenk, ki ne vedo ne kako ne kam, dočim naraščaja za občinske tajnike sploh ni. Morda bi se dale te vrstice uvaževati?

Listnica uredništva.

Županstvo Opatje selo: Z ozirom na Vašo prošnjo za pojasnilo glede dostavljanja sodnih spisov Vas opozarjamo na odgovor na slično vprašanje pod št. 95. v zadnji (13.) številki „Občinske Uprave“ in na prejšnje spise v tej zadevi, ki so omenjeni v zadnjem odgovoru.

Za dostavljanje sodnih spisov so veljavna postavna določila povsod enaka.

Gospod F. M. Kr. v Celju: Vašo ponudbo glede sestave indeksa za vseh 6. letnikov „Občinske Uprave“ smo prejeli, ko je bil indeks v rokopisu že davno gotov. — Indeks bo v kratkem dotiskan — stavi se zadnja pola — in bo kmalu razposlan vsem cenj. naročnikom.

Priporočajte „Občinsko Upravo“.

„Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani“

v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. dopoldne.

Za varnost vložnega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0/0

brez
odbitka